# מהדורה למורה – מפתח תשובות

## מטרות הדף:

- להכיר את מבשרי הציונות ואת רעיון הגאולה בדרך הטבע
- להבין את ההבדל בין היישוב הישן ליישוב החדש
- לנתח את משמעות הצהרת בלפור ואת הרקע לה

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

### חלק א' – הבנת המושגים

- 1. א – רבנים והוגים שקראו לפעולה לשיבת ציון לפני הציונות המדינית
- 2. ב – גאולה הדרגתית הבאה בפעולת אדם
- 3. א – ירושלים, חברון, צפת, טבריה
- 4. א – רב ראשי מטעם השלטון העותמאני
- 5. ב – תמיכה בהקמת בית לאומי לעם היהודי בארץ ישראל

### חלק ב' – נכון או לא נכון

- 1. נכון – כספי החלוקה מימנו חלק גדול מחיי היישוב הישן
- 2. לא נכון – היו תהליכי שינוי כמו יציאה מהחומות וניסיונות פרודוקטיביזציה
- 3. נכון – ביל"ו הקימו מושבות וקראו לעבודה עצמית
- 4. לא נכון – ההצהרה דיברה על בית לאומי בלבד, ללא הבטחה למדינה
- 5. נכון – חיבת ציון פעלה בשנות ה-80 של המאה ה-19
- 6. לא נכון – ועידת סן רמו התקיימה ב-1920, שלוש שנים אחרי ההצהרה

### חלק ג' – השלמת מילים

- 1. חיבת ציון
- 2. מקווה ישראל
- 3. ביל"ו
- 4. הברון רוטשילד
- 5. יק"א

### חלק ד' – התאמה

- 1 – ה (רבנים והוגים שקראו לפעולה עוד לפני הרצל)
- 2 – א (יהודים שגרו בארץ לפני העלייה הראשונה)
- 3 – ד (תנועת חלוצים מהעלייה הראשונה)
- 4 – ב (הברון רוטשילד)
- 5 – ג (מכתב בריטי שהבטיח בית לאומי ליהודים)

### חלק ה' – סדר כרונולוגי

- 1. מבשרי הציונות קוראים לפעולה למען שיבת ציון
- 2. תחילת העלייה הראשונה והקמת מושבות
- 3. הצהרת בלפור
- 4. ועידת סן רמו ואישור כתב המנדט

### חלק ו' – הבנה והבעה

- 1. היישוב הישן התבסס על לימוד תורה ותרומות מהגולה, ואילו היישוב החדש התבסס על עבודה עצמית וחקלאות מודרנית במושבות

### כרטיס יציאה – מה לחפש

- לפעול בעצמם לשיבת ציון ולא לחכות לנס
- היישוב הישן התבסס על תרומות ולימוד, היישוב החדש על עבודה עצמית וחקלאות
- הבטיחה בית לאומי, לא הבטיחה מדינה עצמאית או גבולות מדויקים

## טיפים להפעלה:

- אפשר להקרין קטע קצר מהסרטון המתאים לפני כל חלק בדף
- מומלץ לדון בכיתה בהבדל בין 'בית לאומי' ל'מדינה' כדי להעמיק את ההבנה ההיסטורית
- ניתן לוותר על הפריטים המסומנים לקבוצות הזקוקות להתאמה

# דף תרגול: ציונות והיישוב

דף התלמיד/ה עולים חדשים

**שם:** _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף הזה נלמד על ההתחלה של הציונות: אנשים שרצו לחזור לארץ ישראל, היהודים שגרו בארץ לפני כן, המושבות הראשונות, והבטחה חשובה של בריטניה.

## מילון קטן:

| | |
|---|---|
| **מבשרי הציונות** | רבנים והוגים שקראו לפעול למען שיבת ציון עוד לפני הרצל |
| **גאולה בדרך הטבע** | רעיון שהגאולה יכולה לבוא בהדרגה, בפעולת אדם ולא רק בנס |
| **היישוב הישן** | היהודים שגרו בארץ ישראל לפני העלייה הראשונה |
| **פרודוקטיביזציה** | מעבר מחיי לימוד ותרומות לעבודה יצרנית כמו חקלאות ומלאכה |
| **חיבת ציון** | תנועה שקראה לתמוך בהתיישבות יהודית בארץ ישראל |
| **ביל"ו** | תנועת חלוצים שעלתה ארצה בעלייה הראשונה |
| **הצהרת בלפור** | מכתב בריטי מ-1917 שהבטיח תמיכה בבית לאומי לעם היהודי |
| **כתב המנדט** | מסמך בינלאומי שאישר את השלטון הבריטי בארץ ישראל וכלל את הצהרת בלפור |

## 1 חלק א' – הבנת המושגים

הקיפו את התשובה הנכונה.

**1.** מי קרא לחזור לארץ ישראל עוד לפני הרצל?

א) רבנים והוגים שקראו לפעולה לשיבת ציון לפני הציונות המדינית ב) חברי הכנסת הראשונה

ג) חיילים בצבא ההגנה ד) עולים מתימן בלבד

**2.** מה אומר הרעיון שהגאולה יכולה לבוא לאט לאט?

א) גאולה שתבוא רק בנס משמים ב) גאולה הדרגתית הבאה בפעולת אדם ג) גאולה שתגיע מבריטניה

ד) גאולה שתלויה רק בתפילה

**3.** איפה בעיקר גרו יהודי היישוב הישן?

א) ירושלים, חברון, צפת, טבריה ב) יפו, חיפה, עכו, רמלה ג) ירושלים, יפו, חיפה, צפת

ד) חברון, יפו, רמלה, עכו

**4.** מי זה החכם באשי?

א) רב ראשי מטעם השלטון העותמאני ב) שר האוצר הבריטי ג) מנהיג תנועת ביל"ו

ד) נציג יהודי בפרלמנט הבריטי

**5.** מה בדיוק הבטיחה בריטניה ליהודים?

א) הקמת מדינה יהודית עצמאית מיידית ב) תמיכה בהקמת בית לאומי לעם היהודי בארץ ישראל

ג) העברת כל האדמות ליהודים ד) ביטול שלטון בריטי בארץ

## 2 חלק ב׳ – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

| # | משפט | ✔ נכון | ✘ לא נכון |
|---|---|---|---|
| 1 | היישוב הישן התקיים בעיקר מכספי חלוקה שנאספו בקרב יהודי הגולה | ☐ | ☐ |
| 2 | היישוב הישן היה חברה קפואה לחלוטין שלא השתנתה מעולם | ☐ | ☐ |
| 3 | ביל״ו הייתה תנועת חלוצים שעלתה ארצה בעלייה הראשונה | ☐ | ☐ |
| 4 | הצהרת בלפור הבטיחה הקמת מדינה יהודית עצמאית בארץ ישראל | ☐ | ☐ |
| 5 | חיבת ציון הייתה תנועה שתמכה בהתיישבות יהודית בארץ ישראל עוד לפני הרצל | ☐ | ☐ |
| 6 | ועידת סן רמו התקיימה לפני הצהרת בלפור | ☐ | ☐ |

## 3 חלק ג׳ – השלמת מילים

השלימו את המילה החסרה.

**1.** התנועה שקראה לתמוך בהתיישבות יהודית בארץ ישראל עוד לפני הציונות המדינית נקראת _____

**2.** בית הספר החקלאי הראשון שהוקם בארץ ישראל נקרא _____

**3.** תנועת החלוצים שעלתה ארצה בעלייה הראשונה והקימה מושבות נקראת _____

**4.** האיש שתמך כלכלית במושבות וכונה 'הנדיב הידוע' הוא _____

**5.** החברה שתמכה כלכלית בהתיישבות וכונתה בראשי תיבות _____ המשיכה את תמיכת הברון רוטשילד

## 4 חלק ד׳ – התאמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

| | | |
|---|---|---|
| **1.** מבשרי הציונות | ___ | **א.** יהודים שגרו בארץ לפני העלייה הראשונה |
| **2.** היישוב הישן | ___ | **ב.** הברון רוטשילד |
| **3.** ביל״ו | ___ | **ג.** מכתב בריטי שהבטיח בית לאומי ליהודים |
| **4.** הנדיב הידוע | ___ | **ד.** תנועת חלוצים מהעלייה הראשונה |
| **5.** הצהרת בלפור | ___ | **ה.** רבנים והוגים שקראו לפעולה עוד לפני הרצל |

## 5 חלק ה׳ – סדר כרונולוגי

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

| | |
|---|---|
| ☐ | תחילת העלייה הראשונה והקמת מושבות |
| ☐ | מבשרי הציונות קוראים לפעולה למען שיבת ציון |
| ☐ | ועידת סן רמו ואישור כתב המנדט |
| ☐ | הצהרת בלפור |

## 6 חלק ו' – הבנה והבעה

ענו בקצרה.

**1.** הסבירו במילים שלכם מה ההבדל העיקרי בין היישוב הישן ליישוב החדש

### כרטיס יציאה

מה ביקשו מבשרי הציונות שהעם היהודי יעשה?

ציינו הבדל אחד בין היישוב הישן ליישוב החדש

מה הבטיחה ומה לא הבטיחה הצהרת בלפור?

איך הרגשתי בשיעור? 😕 😐 🙂 😀